

EU-taksonomian uudet kiertotaloutta edistävät vaatimukset

Kiertotalous osaksi rakentamisen arkea III 17.4.2024

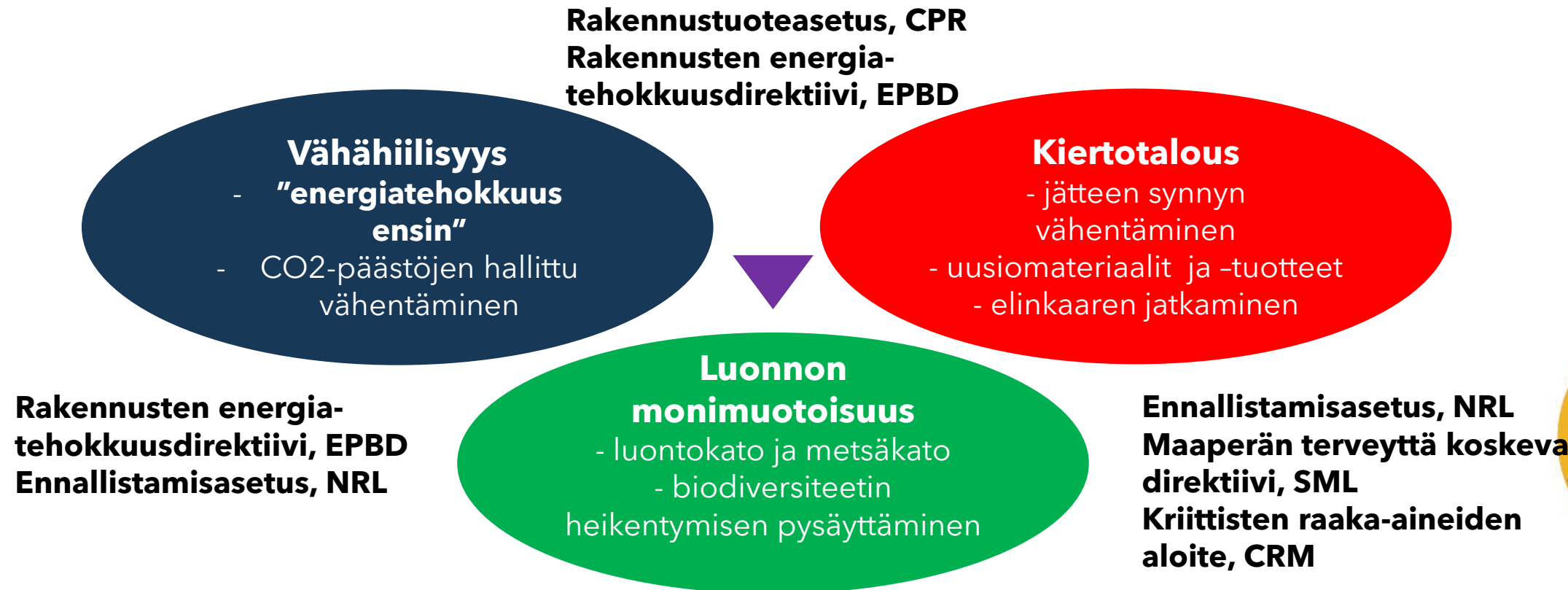
Pekka Vuorinen
ympäristö- ja energiajohtaja
Rakennusteollisuus RT

Pekka Vuorinen

- Ympäristö- ja energiajohtaja, dipl.ins.
- **Rakennusteollisuus RT ry**
 - Kestävä vähähiilinen rakentaminen, kiertotalous, EU-taksonomia; horisontaalivastuu ja EU-edunvalvonta
 - FIEC/TEC ympäristöryhmät
 - Vähähiilisyys, ympäristövaikutukset, kiertotalous, vaaralliset aineet, taksonomia
 - FIEC:n edustajana komission taksonomiatyön Platform on Sustainable Finance -ryhmässä
- **Rakennustuoteteollisuus RTT ry**
 - Ympäristöstandardisointi, vaaralliset aineet
 - CEN/TC 350 (rakennusten elinkaariarviointi, EPD), CEN/TC 351 (rakennustuotteiden vaarallisten aineiden päästötestaus)
 - CPE (Construction Products Europe)
 - Kiertotalous, ympäristövaikutukset, vaaralliset aineet

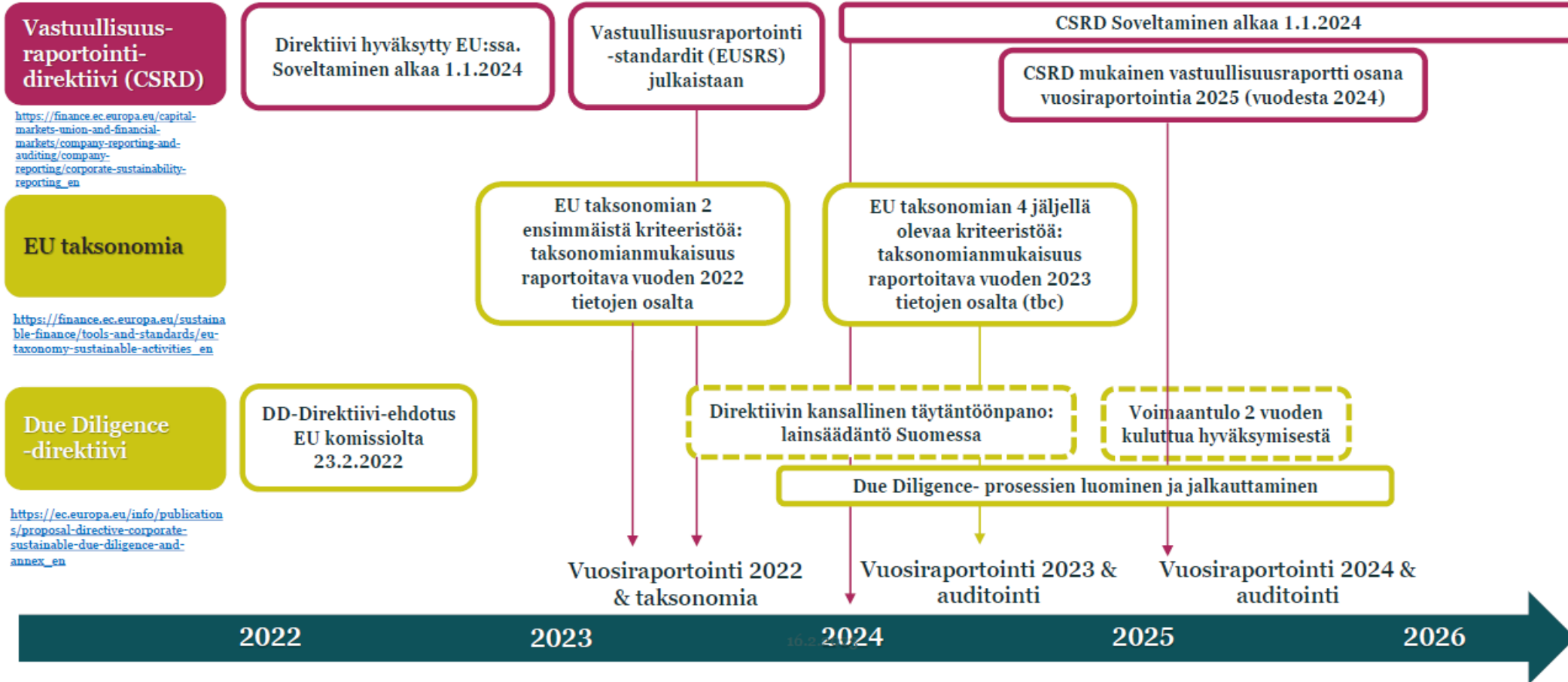

Kestävyyden scope ja raportoinnin vaatimukset kasvavat

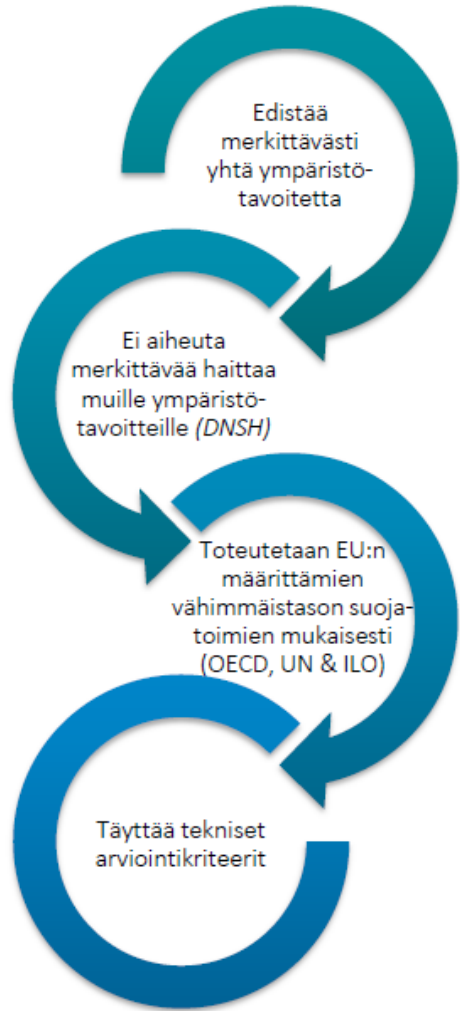
Case: EU:n taksonomia-asetus ja yritysten kestävyysraportoinnin direktiivi (CSRD) sisältävät tai tulevat sisältämään kaikkiin näihin liittyviä todennettavia kriteerejä!

Kira-sektorin varauduttava uuteen vastuullisuussäätelyyn

Lähde: Fondia

EU-taksonomia vihreän siirtymän vauhdittajana

- EU-taksonomia on luokitusjärjestelmä, joka määrittelee ympäristön kannalta kestävän taloudellisen toiminnan eli niin sanotut vihreät sijoituskohteet.
 - **rakennustoimiala on käytännössä kokonaisuudessaan taksonomiakelpoista**
- Taksonomiaraportoinnissa kerrotaan yrityksen liiketoiminnan ja investointien yhdenmukaisuudesta taksonomian kuuden ympäristötavoitteen kanssa.
 - 1. delegoitu asetus (jo voimassa vuoden 2022 alusta)**
 - **Ilmastonmuutoksen hillintä**
 - **Ilmastonmuutokseen sopeutuminen**
 - 2. delegoitu asetus valmistumassa (tuli voimaan 2024 alussa)**
 - **Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu**
 - **Siirtyminen kiertotalouteen**
 - **Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen**
 - **Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen**

EU-taksonomia - sektorit/toimialat

**Taksonomiauudistuksen avulla valjastetaan
ensi kertaa yritysten liiketoiminnan muskeli
- rahoitus - vauhdittamaan
päästövähennystavoitteiden toimeenpanoa**

Rakentaminen: keinot/kriteerit

- "Energy first" - energiatehokkuuden parantaminen läpileikkaavasti
- Hiilijalanjäljen pienentäminen
- **Kiertotalouden edistäminen**
 - Raaka-aineiden kulutuksen vähentäminen
 - Jätteiden synnyn vähentäminen
 - Kierrätyksen/uudelleenkäytön lisääminen
 - Käyttöiän pidentäminen ja pitkäaikaiskestävyyden parantaminen - elinkaaren jatkaminen
- Biodiversiteetin heikentymisen hidastaminen ja pysäyttäminen???
- **KIRA-sektorin merkittävä potentiaali talonrakentamisessa sekä maa- ja vesirakentamisessa**

EU-taksonomia juuri nyt

- Komissio antoi ympäristöä koskevan delegoidun asetuksen sekä ilmastoä koskevaa asetusta muuttavan delegoidun asetuksen (ehdotuksen) 27.6.2023 → hyväksymisperiodi päättyi 28.10.2023 → soveltaminen 1.1.2024 alkaen taksonomiakelpoisuuden osalta → raportointi 1.1.2025 alkaen taksonomianmukaisuuden (kriteerit) osalta
 - **21.11.2023:** the publication of the EU Taxonomy [Environmental Delegated Act](#) and [Climate Delegated Act](#) in the Official Journal of the EU → The new criteria will enter into force on 11 December and apply from 1st January 2024.
 - *In particular, for non-financial undertakings (finanssialan ulkopuoliset yritykset):*
 - *The reporting of Taxonomy-eligibility of their activities will start on 1st January 2024 and be based on data from 2023 (i.e. covering 2023 financial year);*
 - *The reporting of Taxonomy-alignment (full KPIs) will start on 1 January 2025 and be based on data from 2024 (i.e. covering 2024 financial year).*
- Komissio on avannut taksonomian kehittämiseen ja jalkauttamiseen liittyvän palautekanavan "EU taxonomy stakeholder request mechanism":
 - https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance/platform-sustainable-finance/stakeholder-request-mechanism_en

“Environmental Delegated Act” [Environmental Delegated Act](#)

LIITE II

Tekniset arviointikriteerit, joilla määritetään, millä edellytyksillä taloudellista toimintaa pidetään **kiertotalouteen siirtymistä merkittävästi edistävänä** ja aiheuttaako kyseinen taloudellinen toiminta merkittävää haittaa millekään muulle ympäristötavoitteelle

3. Rakennus- ja kiinteistöalan toiminta (ks. sivut 51-66)

3.1 Uusien rakennusten rakentaminen

3.2 Olemassa olevien rakennusten korjaus

3.3 Rakennusten ja muiden rakennelmien purku ja raivaus

3.4 Teiden ja moottoriteiden kunnossapito

3.5 Betonin käyttö maa- ja vesirakentamisessa

3.1 Uusien rakennusten rakentaminen

Tekniset arviointikriteerit / Kiertotalouteen siirtymisen merkittävä edistäminen

- Kaikki syntyvä rakennus- ja purkujäte käsitellään unionin jätelainsäädännön ja EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmallin tarkistuslistan mukaisesti, erityisesti ottamalla käyttöön lajittelujärjestelmiä ja purkamista edeltäviä tarkastuksia
 - [EU Construction and Demolition Waste Management Protocol](#)
- Rakennustyömaalla syntyvästä vaarattomasta rakennus- ja purkujätteestä vähintään 90 prosenttia (kilogrammoina) valmistellaan uudelleenkäyttöön tai kierrätetään, pois lukien maantäyttö. Tähän ei kuulu päätöksellä 2000/532/EY vahvistetun Euroopan jäteluettelon luokassa 17 05 04 tarkoitettu luonnosta peräisin oleva aine. Toiminnan harjoittaja osoittaa 90 prosentin kynnyksarvon noudattamisen raportoimalla Level(s)-indikaattorin 2.2 mukaisesti käyttäen tason 2 raportointimuotoa eri jätevirroille.
- Rakennuksen rakentamisesta aiheutuva ilmakehän lämmitysvaikutuspotentiaali (GWP) on laskettu elinkaaren kunkin vaiheen osalta, ja se ilmoitetaan sijoittajille ja asiakkaille pyynnöstä.
- Rakennusten rakennesuunnittelu ja rakennustekniikat tukevat kiertoa lisäämällä mukautuvuuteen ja purkamiseen liittyviä suunnittelukonsepteja, kuten Level(s)-indikaattoreissa 2.3 ja 2.4 esitetään. Tämän vaatimuksen noudattaminen osoitetaan raportoimalla Level(s)-indikaattoreiden 2.3 (80) ja 2.4 (81) mukaisesti käyttäen tasoa 2.Xx

3.1 Uusien rakennusten rakentaminen

Primaariraaka-aineen käyttö rakennuksen rakentamisessa minimoidaan käyttämällä uusiораaka-aineita. Toiminnan harjoittaja varmistaa, että rakennuksen rakentamisessa käytetyt kolme raskainta materiaaliluokkaa kilogrammoina ilmaistuna vastaavat seuraavia primaariraaka-aineiden yhteenlaskettuja enimmäismääriä:

- a) betonin, luonnonkiven tai puristekiven yhteismäärästä enintään 70 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- b) tiilien, laattojen ja keraamisten materiaalien yhteismäärästä enintään 70 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- c) biopohjaisten materiaalien kokonaismäärästä enintään 80 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- d) lasin ja mineraalieristeiden yhteismäärästä enintään 70 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- e) muun kuin biopohjaisen muovin kokonaismäärästä enintään 50 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- f) metallien kokonaismäärästä enintään 30 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- g) kipsin kokonaismäärästä enintään 65 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta.

3.2 Olemassa olevien rakennusten korjaus

Alkuperäisestä rakennuksesta säilytetään vähintään 50 prosenttia. Tämä lasketaan alkuperäisestä rakennuksesta jäljellä olevan ulkoisen bruttopinta-alan perusteella käyttäen sovellettavaa kansallista tai alueellista mittausmenetelmää tai vaihtoehtoisesti käyttämällä kansainvälisiin kiinteistömittausstandardeihin sisältyvää IPMS 1:n määritelmää

Primaariraaka-aineen käyttö rakennuksen korjauksessa minimoidaan käyttämällä uusioraaka-aineita. Toiminnanharjoittaja varmistaa, että rakennuksen korjauksen yhteydessä uutena rakennukseen lisätyt kolme raskainta materiaaliluokkaa kilogrammoina ilmaistuina vastaavat seuraavia kynnsarvoja, jotka koskevat käytettyjen primaariraaka aineiden yhteenlaskettuja enimmäismääriä:

- a) betonin, luonnonkiven tai puristekiven yhteismäärästä enintään 85 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- b) tiilien, laattojen ja keraamisten materiaalien yhteismäärästä enintään 85 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- c) biopohjaisten materiaalien määrästä enintään 90 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- d) lasin ja mineraalieristeiden yhteismäärästä enintään 85 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- e) muun kuin biopohjaisen muovin osalta enintään 75 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- f) metallien osalta enintään 65 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta;
- g) kipsin osalta enintään 83 prosenttia on peräisin primaariraaka-aineesta.

Muuta

- Kynnysarvot lasketaan vähentämällä uusioraaka-aine kunkin rakentamisessa käytetyn materiaaliluokan kokonaismäärästä kilogrammoina ilmaistuna. Jos rakennustuotteen kierrätettyä sisältöä koskevia tietoja ei ole saatavilla, sen katsotaan sisältävän 100 prosenttia primaariraaka-ainetta. Jätehierarkian noudattamiseksi ja siten uudelleenkäytön suosimiseksi kierrätyksen sijasta uudelleenkäytettyjen rakennustuotteiden, mukaan lukien sellaisten, jotka käsitellään uudelleen paikan päällä ja jotka eivät sisällä materiaalia, joka ei ole jätettä, ei katsota sisältävän lainkaan primaariraaka-ainetta. Tämän kriteerin noudattaminen osoitetaan raportoimalla Level(s)-indikaattorin 2.1 mukaisesti.
- Toiminnan harjoittaja käyttää sähköisiä välineitä kuvatakseen rakennetun rakennuksen ominaisuuksia, mukaan lukien käytetyt materiaalit ja osat, tulevaa kunnossapitoa, hyödyntämistä ja uudelleenkäyttöä varten, esimerkiksi käyttämällä EN ISO 22057:2022 -standardia (*Sustainability in buildings and civil engineering works - Data templates for the use of environmental product declarations (EPDs) for construction products in building information modelling BIM*) ympäristötuoteselosteiden antamiseen. Tiedot tallennetaan digitaalisessa muodossa ja asetetaan sijoittajien ja asiakkaiden saataville pyydettäessä. Lisäksi toiminnan harjoittaja varmistaa näiden tietojen pitkäaikaisen säilymisen myös rakennuksen käyttöiän jälkeen käyttämällä kiinteistörekisterin tai julkisen rekisterin kaltaisten kansallisten välineiden tarjoamia tiedonhallintajärjestelmiä.

Huomioita taksonomiasta kiertotalouden näkökulmasta

- Taksonomia edistää kiertotaloutta. Kierrätysmateriaalien, tuotteiden kierrätysisällön ja myös uudelleenkäytettyjen tuotteiden kysyntä ja kiinnostus kasvavat rakentamisen arvoketjussa.
- Kierrätettyjen materiaalien ja uudelleenkäytettyjen tuotteiden terveellisyys ja turvallinen käyttö ovat keskiössä, erityisesti vastuun näkökulmasta
- Materiaalin/tuotteen "tuotepassi" (koko elinkaaren ajalta) voisi auttaa tässä; olennaista jäljitettävyys ja asiaankuuluvien tietojen päivittäminen
 - vaarallisten aineiden päästöt ja pitoisuudet on arvioitava sekä kiellettyjen kemikaalien/mineraalien ilmoittaminen (esim. case asbesti)
 - Yhdenmukaistetut testausmenetelmät (CEN/TC 351): päästöt maaperään ja veteen, päästöt sisäilmaan, pitoisuus, ionisoiva säteily
- Tietotarpeet laajenevat rakennustasolta raaka-aine- (ml. jätteet) ja tuotetasolle läpi arvoketjun, kun esimerkiksi urakoitsijat tarvitsevat ja pyytävät/vaativat relevanttia "kiertotalousdataa" toimitusketjussa. Tämä laajentaa taksonomian soveltamisalaa ja/tai vaikutusta
- Tietojen auditointia (kolmannen osapuolen verifiointi) tullaan vaatimaan taksonomiassa
- Tietojen laatua koskevien vaatimusten lisääntyminen ja tiukentaminen; uskottavuus, avoimuus, jäljitettävyys. Rakennustuoteasetuksen (CPR) resitaalin 5. kohta:
 - **... Moreover, when referring to environmental impacts, such classes of performance should be understandable, should not be misleading, nor allow for burden shifting.**

Havaintoja - Brysselissä sanottua

- Realistisia ja epärealistisia tavoitteita sekaisin, kiistaa "kunnianhimon" tasosta
 - *The PSF - which is an independent group advising the EU on the taxonomy and other sustainable finance matters - also argued that the design of the taxonomy's remaining four environmental objectives will need to be revised to ensure sufficient clarity and ambition.*
- Kiertotalouskriteerit tarkoittavat todellista kierrätystä ja uudelleen käyttöä (jotka on nyt "tasapäistetty"). Tämä koskee kaikkia materiaaleja, raaka-ainepohjasta riippumatta
- Huomattava määrä teknisiä virheitä esimerkiksi standardiviittausten osalta
- Jälleen jää avoimia kysymyksiä siitä, kuinka sovelletaan (todellisuudessa mitataan)
 - *"It was a surprise in the sense that it is quite soon given the TSC for the four remaining objectives are only just being consulted on"*
- *Under taxonomy reporting rules, non-financial companies are required to choose one of the six taxonomy environmental objectives when reporting the proportion of revenues, capex and opex aligned to the taxonomy - even when they contribute to more than one objective. This is to avoid double-counting.*
- *Climate change mitigation "is likely to be the preferable option" at the expense of other objectives, given the overwhelming capital market interest in decarbonisation.*

Lisätietoja taksonomiasta

- RT/Ratekon taksonomiasivut
 - <https://rateko.fi/hankkeet/taksonomian-jalkauttaminen-ja-kansallinen-tietovaranto/>
- EU-taksonomian ympäristöä koskeva delegoitu asetus ja täydennetty "Ilmastopaketti" [Environmental Delegated Act](#) and [Climate Delegated Act](#)
- "EU taxonomy stakeholder request mechanism", taksonomiaan liittyvän palautteen antamiseen:
 - https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance/platform-sustainable-finance/stakeholder-request-mechanism_en
- Päivitetty EU Taxonomy Navigator: *a new website to help users better understand the EU Taxonomy in a simple and practical manner, including supporting companies with implementing their taxonomy disclosures.*
 - <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/>
 - Navigator'ista löytyy uusi työkalu "Calculator" (yläpalkki):
 - <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/wizard>

Kiitos mielenkiinnostanne!

pekka.vuorinen@rt.fi